

3683
3.3.16

Αθήνα, 03/03/2016

ΕΡΩΤΗΣΗ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΥΠΟΥΡΓΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ: «Αρνητικό ρεκόρ της Ελλάδας στη βραδύτητα απονομής δικαιοσύνης».

Οι καθυστερήσεις στην απονομή της δικαιοσύνης αγγίζουν πλέον τα όρια της αρνησιδικίας. Σύμφωνα με στοιχεία του 2015, στα Διοικητικά Πρωτοδικεία και Εφετεία εκκρεμούν 355.498 υποθέσεις, με 67.678 φορολογικές (μαζί με του ΣτΕ ξεπερνούν τις 72.000). Αντίστοιχη είναι η κατάσταση και στα πολιτικά και ποινικά δικαστήρια. Οι εκκρεμείς υποθέσεις υπερβαίνουν το 1.000.000 μόνο στα ποινικά δικαστήρια, παρά το γεγονός ότι διαθέτουμε 30 δικαστές ανά 100.000 κατοίκους, ενώ η Γαλλία 12 και η Ιταλία 11. Μάλιστα, δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις αποφυλάκισης υποδίκων ή παραγραφής αδικημάτων λόγω της βραδύτητας. Εκτός από τα ενδογενή και εξωγενή αίτια που προκαλούν βραδυπορία, παραλυτικά στο σύστημα λειτουργεί πρωτίστως η πολυνομία. Παρά τις διακηρύξεις περί «καλύτερης νομοθέτησης» (better regulation) και το νόμο περί ρυθμιστικής διακυβέρνησης, η πραγματικότητα στην Ελλάδα παραμένει ζοφερή: πολυνομία, έλλειψη κωδικοποίησης, αντιφατικές ρυθμίσεις, διατάξεις αναχρονιστικές σε αχρησία, νομοσχέδια «σκούπες», Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου, χιλιάδες εγκύκλιοι.

Σύμφωνα με πρόσφατο δημοσίευμα του «Έθνους» (22/02/2016), που επικαλείται στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας, η Ελλάδα έχει το πιο αργό δικαστικό σύστημα στην Ευρώπη (σχετικά με την εκδίκαση εμπορικών υποθέσεων α βαθμού) και το τέταρτο πιο αργό στον κόσμο μετά τη Γουινέα-Μπισσάου, το Σουρινάμ και το Αφγανιστάν. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο χρόνος που απαιτείται για την εκτέλεση μιας δικαστικής απόφασης σε α' βαθμό είναι 1.580 ημέρες, όταν στο Λουξεμβούργο είναι 321, στην Ισπανία 510, στη Μάλτα 505 και στην Ιρλανδία 650. Στον αντίποδα, τις καλύτερες επιδόσεις στην απονομή δικαιοσύνης παγκοσμίως έχει η Σιγκαπούρη και στην Ευρώπη το Λουξεμβούργο, ενώ σε σύνολο 189 χωρών η Ελλάδα είναι 132η και η Κύπρος 143η.

Το πρόβλημα χρονίζει. Η Ελλάδα μετρά πολυάριθμες καταδίκες από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και βρίσκεται σταθερά στην πρώτη πεντάδα των 47 χωρών του Συμβουλίου της Ευρώπης με πολύχρονες καθυστερήσεις στην απονομή της δικαιοσύνης. Οι αριθμοί κατατείνουν στο ότι περίπου 5 εκατ. πολίτες, ο μισός δηλαδή πληθυσμός της χώρας, εξαρτά κάποιο έννομο συμφέρον από υπόθεση που βρίσκεται σε εκκρεμότητα στη δικαιοσύνη. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 2009 από τις 69 καταδίκες της Ελλάδας, οι 41 αφορούσαν αδικαιολόγητη καθυστέρηση στην εκδίκαση. Υπάρχει, μάλιστα, υπόθεση για την οποία η χώρα μας καταδικάστηκε, γιατί καθυστέρησε η έκδοση απόφασης είκοσι επτά χρόνια. Το Δημόσιο καταδικάστηκε να καταβάλει εκατομμύρια ευρώ για χρηματική αποζημίωση και ηθική ικανοποίηση.

Σε όλες τις υποθέσεις, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έκρινε ότι οι αδικαιολόγητες και πολύχρονες καθυστερήσεις παραβιάζουν το θεμελιώδες δικαίωμα των πολιτών για «δίκαιη δίκη». Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, «δίκαιη δίκη» κατά την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δεν είναι μόνο αυτή που διεξάγεται από δικαστές ανεξάρτητους και αντικειμενικούς, αλλά απαιτείται να εκδικαστεί σε εύλογο χρονικό διάστημα, ειδάλλως οι καθυστερήσεις μπορούν να καταστήσουν τη δικαιοσύνη γράμμα κενό. Ο Έλληνας νομοθέτης αναγκάστηκε, για να αποφύγει τις καταδίκες, να αναγνωρίσει δικαίωμα αποζημίωσης των διαδίκων λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης στις διοικητικές διαφορές, θεσπίζοντας ένα νέο ένδικο βοήθημα με το ν. 4055/2012 για τη δίκαιη δίκη. Ήδη, έχουν εκδοθεί σχετικές αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας. Επιπλέον, οι πρόσφατες τροποποιήσεις στον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (ν. 4335/2015) επέφεραν μικροβελτιώσεις, ωστόσο απαιτείται συνολικός ανασχεδιασμός του συστήματος, για να υπάρξει αισθητή βελτίωση.

Επειδή το πρόβλημα της αργής απονομής της δικαιοσύνης είναι πλέον συστημικό και τείνει να γίνει μη αναστρέψιμο, εάν δεν ληφθούν άμεσα, πρόσθετα μέτρα, καθώς δικαιοσύνη που καθυστερεί είναι δικαιοσύνη που δεν αποδίδεται.

Επειδή η επιτάχυνση της απονομής της ελληνικής δικαιοσύνης, πέραν των άλλων, συνδέεται και με την οικονομική ανάπτυξη, καθώς οι καθυστερήσεις αποτελούν αντικίνητρο για προσέλκυση επενδύσεων.

Επειδή η πολυνομία οδηγεί σε κακονομία και εντέλει σε ιδιότυπη ανομία.

Ερωτάται ο κ. Υπουργός:

1. Είναι στις προθέσεις σας ο συνολικός ανασχεδιασμός του συστήματος;
2. Θα υπάρξουν περαιτέρω βελτιώσεις στο σύστημα εξωδικαστικής διαμεσολάβησης, με βάση τα μέχρι στιγμής διαπιστωμένα προβλήματα;
3. Γιατί δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί το πρόγραμμα μηχανογράφησης των δικαστηρίων, που ξεκίνησε το 2012; Πότε θα ολοκληρωθεί; Υπάρχει ακριβές χρονοδιάγραμμα; Σε ποιο στάδιο βρίσκεται η ψηφιοποίηση (e-justice);
4. Δεδομένου ότι το 50% των εργατικών αποφάσεων αναιρούνται λόγω αντικρουόμενων διατάξεων, γιατί δεν προχωράει με γοργούς ρυθμούς η κωδικοποίηση της νομοθεσίας;
5. Με ποιους τρόπους σκοπεύετε να διασφαλίσετε την τήρηση των αρχών της καλής νομοθέτησης, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του ν. 4048/2012 περί ρυθμιστικής διακυβέρνησης;

ΟΙ ΕΡΩΤΩΝΤΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΑΡΓΙΩΤΑΣ -ΛΑΡΙΣΑΣ

ΙΑΣΩΝ ΦΩΤΗΛΑΣ- ΑΧΑΪΑΣ